

որոց հարսնացուները չէին համաձայնում կրօնափոխ լինել, և պահանջում էին, որ հայոց քահանան պսակէ: Գէնէրալ Սուպեր—Ինտէնդանտ Կարլ—Բլօն նոցա վկայական տուաւ, որ հայոց քահանան պսակէ հայոց եկեղեցու մէջ: Եւ այսպէս վերջացաւ գործը Շամախու բողոքականաց»:

102. Մի քանի ամիս անցած՝ 1863 թուին՝ հայոց հոգեւոր իշխանութիւնից ուղարկուեցաւ Շամախի թեմի կառավարիչ Գանիէլ վարդապետ Շահնազարեանը, որ մի երիտասարդ մարդ էր, ճարտարախօս, ճարպիկ ու եռանդոտ: Սորա առաւելութիւնն իւր նախորդներից այն էր, որ հալածանքներից աւելի աշխատում էր խօսքի զէնքը գործ դնել, յաճախ ազգու քարոզներ էր խօսում, հարկաւոր համարած դէպքում գնում էր բողոքականաց մէկի կամ միւսի տունը, հրաւիրելով և նոցա իւր մօտ:

Մատթէոս կաթողիկոսը սորան իրաւունք էր տուել բողոքականներից ցանկացողներին թող տալ համարձակապէս երթեւեկել եկեղեցի աւետարանական ճշմարտաքարոզ վարդապետութիւնը լսելու:

Կարելի է ասել, որ այս առաջնորդի նշանակուելը թէեւ ուշ բաւականին օգուտ բերեց գործին. նա իւր քարոզներով ժողովրդին զրաւուած պահեց եկեղեցու մէջ:

Նա ջանք արաւ թեմական ուսումնարանն էլ կարգի դնել: Նրա օրով առաջին անգամ կազմուեցաւ կանոնադրութիւն այդ ուսումնարանի համար. ընտրուեցան հոգաբարձուներ. հրաւիրուեցան ըստ կարելոյն համապատասխան ուսուցիչներ. սկսուեցաւ կանոնաւոր գործավարութիւն և հաշուապահութիւն եւալլն: Գարձեալ նա շինեց մայր եկեղեցւոյ բակում մի շինութիւն ուսումնարանի անուամբ:

գրամական հասոյթներ չտալու, յանդիմանութիւններ չլսելու իրենց անկարգութեանց մասին են, են:

Այս անցքերը շամախեցոց լաւ յայտնի են, և ես ստուգելով զիստեմ և վկայում եմ:

Մեր հոգեւոր իշխանութեան պարսփն է կրօնափոխութեան առիթները բառնալ: Մ. Ե. Ս.